

**«Mikroiqtisodiyot» fanining 2021/2022 o‘quv yili uchun mo‘ljallangan
SILLABUSI**

Fanning qisqacha tavsifi				
OTMning nomi va joylashgan manzili:	Guliston davlat universiteti		Guliston shahri, 4 mavze	
Kafedra:	Iqtisodiyot	“Ijtimoiy-iqtisodiy” fakulteti		
Ta’lim sohasi va yo‘nalishi:	230000 - Biznes va boshqaruv	5230100-Iqtisodiyot		
Fanni (kursni) olib boradigan o‘qituvchi to‘g‘risida ma’lumot:	Raxmatov Komoliddin Uralovich	e-mail:	raxmatovKamol2013@gmail.com	
Dars vaqti va joyi:	Ijtimoiy-iqtisodiy fakulteti binosi	Kursning davomiyligi:	7.02.2022-23.05.2022	
Individual grafik asosida ishlash vaqti:	Seshanba va Payshanba kuni 14.00 dan 16.00 gacha			
Fanga ajratilgan Soatlar	Auditoriya soatlari			Mustaqil ta’lim: 108
	Ma’ruza: 34	Amaliyot 38		
Fanning boshqa fanlar bilan bog‘liqligi :	Mikroiqtisodiyot fani tarmoq va soha fani bo‘lib o‘qitiladi. Rejalashtirilgan gumanitar va ijtimoiy (iqtisodiy nazariya, iqtisodiy ta’limotlar tarixi), matematik va tabiiy-ilmiy (iqtisodiy-matematik usullar va modellar, iqtisodiy geografiya va ekologiya), umumkasbiy (mikroiqtisodiyot, statistika, makroiqtisodiyot, mintaqa iqtisodiyoti, marketing) fanlaridan etarlicha bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlik talab etiladi			
Fanning mazmuni				
Fanning dolzarbligi va qisqacha mazmuni:	<p>Fanni o‘qitishdan maqsad-5230100-iqtisodiyot ta’lim yo‘nalishida tahsil olayotgan talabalarga uy xo‘jaliklari, kichik korxonalar va firmalarga oid nazariy va amaliy bilimlarni berish, uz yunalishiga mos tassavur va ko‘nikmalarni rivojlantirishdir.</p> <p>Bu borada, bo‘lajak iqtisodchilarga jahon mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanish xususiyatlari, iqtisodiyotida sodir bo‘layotgan tuzilmaviy o‘zgarishlar va mamlakatlarning bir biri bilan olib borayotgan iqtisodiy munosabatlarni talabalarga o‘rgatishdir.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarga Mikroiqtisodiyotining nazariy asoslari va tamoyillarini rivojlantirishni o‘ziga xos jihatlarni tushunishiga, yordam berish va shuningdek mamlakat iqtisodiyotining samarali rivojlanish yo‘llarining nazariy va amaliy tamonlarini urganishdan iborat.</p> <p>Mikroiqtisodiyot o‘quv fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - talaba mamlakat xo‘jaligini tavsiflovchi iqtisodiy, ijtimoiy va tashkiliy ko‘rsatkichlarni tahlil qilish va umumlashtirish xususiyatlarini; ma’lumotlar yig‘ishni tashkillashtirish va ularning aniqligi va sifatini baholash, kuzatishlar natijasida olingan ma’lumotlarni tizimlash va qayta ishlashni; ma’lumotlarni qayta ishlash natijalarini umumlashtirish va tahlil qilishni, ijtimoiy-iqtisodiy va ishlab chiqarish jarayonlarini modellashtirish va dasturlashni <i>bilishi</i>; - talaba Mikroiqtisodiyotning zamonaviy tamoyillari, nazariy asoslarini hayotga tadbiiq etish; chet mamlakatlarning asosiy iqtisodiy ko‘rsatkichlarini tadqiq qila olish; tashqi savdo shartnomalarini tuzish, texnika va texnologiyalar ayirboshlash bo‘yicha bitimlar imzolash; xalqaro iqtisodiy munosabatlar sohasida hamkorlikning eng ratsional uslub va ko‘rinishlarini aniqlay olish; iqtisodiy o‘sish va rivojlanishning asosiy ko‘rsatkichlarini hisoblash va tahlil qilish yuzasidan <i>ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim</i>. - talaba mamlakat iqtisodiyotining mohiyati va iqtisodiyotimizning rivojlanishi tamoyillari; xalqaro iqtisodiy munosabatlarning zamonaviy 			

	tamoyillari va xususiyatlari; bozor iqtisodiyoti asoslari va tamoyillari; iqtisodiy tizimlar turlari va modellari; mamlakat xo'jaligining global muammolari; iqtisodiyotimizning tarmoq tuzilmasi; xalqaro iqtisodiy integratsiya; ko'shma korxonalarini tashkil etish va boshqarish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak.</i>
Talabalar uchun talablar	<ul style="list-style-type: none"> - o'qituvchiga va guruhdoshlarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lish; - universitet ichki tartib-intizom qoidalariga rioya qilish; - uyali telefonni dars davomida o'chirish; - berilgan uy vazifasi va mustaqil ish topshiriqlarini o'z vaqtida va sifatli bajarish; - ko'chirmachilik (plagiat) qat'iy man etiladi; - darslarga qatnashish majburiy hisoblanadi, dars qoldirilgan holatda qoldirilgan darslar qayta o'zlashtirilishi shart; - darslarga oldindan tayyorlanib kelish va faol ishtirok etish; - talaba o'qituvchidan so'ng, dars xonasiga-mashg'ulotga kiritilmaydi; - talaba reyting ballidan norozi bo'lsa e'lon qilingan vaqtdan boshlab 1 kun mobaynida apellyasiya komissiyasiga murojat qilishi mumkin
Elektron pochta orqali munosabatlar tartibi	Professor-o'qituvchi va talaba o'rtasidagi aloqa elektron pochta orqali ham amalga oshirilishi mumkin, telefon orqali baho masalasi muhokama qilinmaydi, baholash faqatgina universitet hududida, ajratilgan xonalarda va dars davomida amalga oshiriladi. Elektron pochta ochish vaqti soat 16.00 dan 17.00 gacha

Fandan o'tiladigan mavzular va ular bo'yicha mashg'ulot turlariga ajratilgan soatlarning taqsimoti

T/r	Fanning bo'limi va mavzusi, ma'ruza mazmuni	Soatlar			
		Jami	Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	TMI
1.	Kursning mazmuni, maqsadi va vazifalari. Iqtisodiy bazis tushunchalar	8	2	2	4
2.	Talab va taklif tahlili asoslari	10	2	2	6
3.	Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar	12	2	2	8
4.	Talab va taklif elastikligi	10	2	2	6
5.	Iste'molchi tanlovi nazariyasi	10	2	2	6
6.	Daromad samarasi va almashtirish samarasi	10	2	2	6
7.	Bozor va tavakkalchilik	10	2	2	6
8.	Firma va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari	12	2	2	8
	ON				
9.	Ishlab chiqarish nazariyasi	12	2	2	8
10.	Ishlab chiqarish xarajatlari	12	2	2	8
11.	Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimalashtirish va uning taklifi	10	2	2	6
12.	Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati va tarmoqning taklifi	12	2	2	8
13.	Raqobat va yakkahokimlik	10	2	2	6
14.	Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari	10	2	2	6
15.	Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish	10	2	2	6
16.	Kapital qo'yilmalar va kapital bozori	10	2	2	6
17.	Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish	8	2	2	4
	ON				
	Jami	180	34	38	108

Mavzular va ko'riladigan asosiy masalalar

№	Ishchi o'quv dasturining mustaqil ta'limga oid bo'lim va mavzulari	Mustaqil ta'limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddati	Hajm (soat)
1.	Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida korxonalar foydasi	Talabalar ushbu mustaqil ishni bajarishda keyingi yillarda jahon iqtisodiyotida kuzatilayotgan o'zgarishlar va turli salbiy tendensiyalar, jaxon	1-xafta	8

	va uni maksimalashtirish yo'llari.	moliyaviy-iqtisodiy inqirozning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri, uning bartaraf etish yo'llari va vositalari to'g'risida fikrlarni bayon etish zarur.		
2.	Talab va taklif qonuniga ko'ra narx belgilash usullari	Talabalar tanlangan mavzu yuzasidan taklif etilgan Internet saytlaridan zarur ma'lumotlarni yig'ishlari, ularni tahlil qilishlari, to'plangan materiallar asosida «Pover Poynt» dasturida taqdimot tayyorlashlari kerak. Bunda talabalar o'zlarining mustaqil, ijodiy fikrlari bayon etilishi lozim.	2-xafta	8
3.	Talab va taklif elastikligiga ko'ra soliq yukini hisoblash.	Talabalar mamlakatimiz taraqqiyotini yangi bosqichga ko'ratishda investitsiyalarning roli va ahamiyati, iqtisodiyotda amalga oshirilayotgan faol investitsiya siyosati va 2017-2021 yillarga mo'ljallangan investitsiya siyosatining prognozi haqida beradigan ma'lumoti.	3-xafta	6
4.	Iste'molchining bozordagi xatti-harakati va uning tanlov nazariyasi.	Talabalar umumiy ovqatlanish, savdo hamda transport xizmatlarining rivojlanish holatlarini yoritib beriladi. Infratuzilma tarmoqlarining, ayniqsa ijtimoiy infratuzilma tarmoqlaridan madaniy-maishiy xizmat ko'rsatish bo'g'inlarini rivojlantirish qishloq aholisining turmush darajasini yanada yaxshilanishiga olib kelishini ko'rsatadi.	4-xafta	8
5.	Ishlab chiqarish harajatlarini minimallashtirish shartlari va korxonaning zararsiz ishlash nuqtasini hisoblash yo'llari.	Talabalar soliq tizimi, soliq yuki, uni o'zgarish tendensiyalari, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rag'batlantirishda soliq tizimining roli to'g'risidagi ma'lumoti.	5-xafta	8
6.	Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oralqida firma foydasini maksimalashtirish va uning taklifi.	Talabalar banklar kapitallashuvi darajasining oshishi, uning barqarorligi va likvidligini mustahkamlash, aholi mablag'larini tijorat banklari omonatlariga jalb etish ishlarining samaradorligini ko'rsatishi kerak.	6-xafta	8
7	Raqobatlashmagan bozor sharoitida monopol narx belgilash va bozor xokimiyati.	Talabalar mamlakatimiz iqtisodiyotida ijtimoiy sohani rivojlantirish borasidagi qilingan islohotlar, aholi daromadlari va turmush darajasini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar to'g'risida ma'lumot berishi kerak.	7-xafta	8
8	Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish.	Talabalar yurt obodligi va xalq farovonligining asosi qishloq taraqqiyotida, qishloqlarimizning shahar bilan bo'yilashuvi, namunaviy loyihalar asosida xususiy uy-joylarni qurib foydalanishga topshirilishi to'g'risida ma'lumot berish.	8-xafta	8
9	Kapital qo'yilmalar va kapital bozori.	Talabalar izchil va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini ta'minlash, Mikroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash, iqtisodiyot raqobardoshligining mohiyati, omillari, barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashdagi rolini yoritib berishi zarur.	9-xafta	8
10	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish	Talabalarga kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiyotda tutgan o'rni va uning davlat tomonidan qo'llab-quvatlanishi, aholi bandligini ta'minlash va kasb-hunar kollejlari bitiruvchilarini ishga joylashtirish ko'lamini kengaytirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning roli va rivojlantirish istiqbollari o'z aksini topadi.	10-xafta	8
11	Ishlab chiqarish jarayoniga yangi, samarali texnologiyalarni tatbiq etish zarurati va istiqbollari.	Talabalar zamonaviy ishlab chiqarish tizimi, yangi texnologiyalarni jalb qilish, ishlab chiqarish jarayonini samarali tashkil qilish tizimini mustahkamlashga qaratilgan iqtisodiy bazani takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilgan ishlar, kadrlar malakasini oshirish sohasidagi ishlar, ta'lim	11-xafta	6

		tizimining moddiy-texnika bazasini yangilash, ta'lim mazmuni va sifatini yanada takomillashtirish, ta'lim sohasini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalardan foydalangan holda ijodiy ish tayyorlashlari kerak.		
12	Yangi ish o'rinlarini tashkil etish orqali aholi bandligini ta'minlashning ustivor yo'nalishlari	Talabalar aholining ish bilan bandligini ta'minlash borasidagi ijobiy o'zgarishlar, ish bilan ta'minlashga muhtoj bo'lgan aholiga ko'rsatilayotgan xizmatlar, ish o'rinlarini tashkil etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi haqida o'zlari to'plagan ma'lumotlarni umumlashtirgan holda ijodiy ish tayyorlashlari kerak.	12-xafta	6
13	Transport va muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish yo'nalishlari	Talabalar transport va muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirishning asosiy maqsadli yo'nalishlari va istiqbollari borasidagi amalga oshirilgan chora-tadbirlar to'g'risida o'zlari to'plagan ma'lumotlarni umumlashtirgan holda ijodiy ish tayyorlashlari kerak.	13-xafta	6
14	Raqobat va yakka hokimlik	Raqobat tushunchasi va raqobatlashmagan bozorlar, monopoliya, sof monopoliya, monopol mahsulot xajmini va monopol narxni aniqlash va monopol xokimiyat, raqobatlashgan monopoliya, ishlab chiqarish xajmini va tovar narxini raqobatlashgan monopoliya sharoitida aniqlash. Monopolistik bozor samaradorligi, oligopolik bozor sharoitida narx belgilash. Kurno modeli va Kurno muvozanati haqida ma'lumotlar tayyorlash	14-xafta	6
15	Ishlab chiqarish xarajatlari	Korxonaning qisqa muddatli va uzoq muddatli oraliqdagi faoliyati. Umumiy, o'zgarmas, o'zgaruvchan va chekli xarajatlar, o'rtacha xarajatlar va ularning grafiklarini o'zaro joylashuvi haqida ma'lumotlar atroflicha beriladi va tahlil qilinadi.	15-xafta	6

Talabalar mustaqil ishi mazmuni

t/r	Mavzular va topshiriqlar mazmuni	Ajratilgan vaqt (soat)	Informatsion-uslubiy ta'minot	Bajarilish muddati
1	Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida korxonada foydasi va uni maksimalashtirish yo'llari.	8	A14,29-75	1-xafta
2	Talab va taklif qonuniga ko'ra narx belgilash usullari	8	A25,6-9;	2-xafta
3	Talab va taklif elastikligiga ko'ra soliq yukini hisoblash.	6	A14,38-44	3-xafta
4	Iste'molchining bozordagi xatti-harakati va uning tanlov nazariyasi.	8	A13,242-254	4-xafta
5	Ishlab chiqarish harajatlarini minimallashtirish shartlari va korxonaning zararsiz ishlash nuqtasini hisoblash yo'llari.	8	A13, 232-241	5-xafta
6	Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimalashtirish va uning taklifi.	8	A4,127-168	6-xafta
7	Raqobatlashmagan bozor sharoitida monopol narx belgilash va bozor xokimiyati.	8	A5,106-122	7-xafta
8	Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish.	8	A14, 421-441	8-xafta
9	Kapital qo'yilmalar va kapital bozori.	8	A25, 52-62	9-xafta

10	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish	8	A25,37-39	10-xafta
11	Ishlab chiqarish jarayoniga yangi, samarali texnologiyalarni tatbiq etish zarurati va istiqbollari.	6	A25,66-69	11-xafta
12	Yangi ish o'rinlarini tashkil etish orqali aholi bandligini ta'minlashning ustivor yo'nalishlari	6	A4,91-108	12-xafta
13	Transport va muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish yo'nalishlari	6	A13,384-397	13-xafta
14	Raqobat va yakka hokimlik	6	A25, 52-62	14-xafta
15	Ishlab chiqarish xarajatlari	6	A25,37-39	15-xafta
	Jami:	108		

Eslatma: Mustaqil ish topshiriqlari tegishli mavzular bo'yicha o'quv- metodik majmua oxirida keltirilmoqda

Baholash tizimi va nazorat jadvali

Fan bir o'quv yilida va bir semestrda o'qitiladi. Elektron ta'lim tizimi talablaridan kelib chiqqan holda bitta blok-moduldan iborat va quyidagi reyting nazoratlari grafigi belgilandi:

№	Reyting nazorat shakli, maksimal ballari	1-ON	2-ON	YAN
1.	Maksimal baho	5	5	5
2.	SHakli: (og'zaki, test, yozma)	(3 tadan uslubiy topshiriq beriladi. Har bir topshiriq 5 baho)	(3 tadan uslubiy topshiriq beriladi. Har bir topshiriq 5 baho)	Yozma (3 savol, xar bittasi 5 baho)
3.	Muddati (haftalarda)	8	16	20

Baholash mezonlari:

- Oraliq nazorat yozma, og'zaki, test (har bir oraliq 5 bahoda baholanadi) shaklda o'tkaziladi. Barcha savollarga to'g'ri javob yozilsa 5 baho bilan baholanadi.
- Yakuniy nazorat variantlari ma'ruza va laboratoriya mashg'ulotlar mavzularini qamrab olgan holda shakllantiriladi. Variantlar asosida yozma, test yoki o'g'zaki shaklda o'tkazilib, har bir variant 5 baho bilan baholanadi va savollar miqdori bo'yicha o'rtacha chiqqan baho bilan baholanadi.

Talabalarni o'zlashtirishini baholash:

5 baho "a'lo"

- fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish;
- fanga oid asosiy ko'rsatgichlarni bilish va baholash;
- berilgan savollarga batavsil javob berish va mazmunini to'la yoritish;
- fikrni ilmiy-nazariy adabiyotlar yordamida asoslash;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llay olish;
- tizimli yondoshish, uzviylikka amal qilish.

4 baho "yaxshi"

- fanga oid asosiy ko'rsatgichlarni bilish va baholash;
- fanga oid asosiy ko'rsatgichlarni bilish va baholash;
- tizimli yondoshish, uzviylikka amal qilish;
- asosiy amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda u yoki bu qo'llay olish darajada.

3 baho "qoniqarli".

- fanga oid asosiy ko'rsatgichlarni bilish va baholash;
- fanga tizimli yondoshish olmaslik;
- ayrim amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirish;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda u yoki bu qo'llay olish darajada.

2 baho "qoniqarsiz".

- o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yurita olmaslik;
- fanga tizimli yondoshish olmaslik;
- asosiy amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtira olmaslik.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar:

1. Campbell R. McConnell. Microeconomics.-Copyright 2015, Macsmillan Publishing Company, a division of Macsmillan, Inc.
2. Pindyck, Robert S. Microeconomics.-Copyright 2013, Macsmillan Publishing Company, a division of Macsmillan, Inc.
3. Salimov B.T., Muxitdinova U.S., Mustafakulov SH.I., Salimov B.B. Mikroiqtisodiyot: darslik-T.: TDIU, 2014.
4. G'ulomov S.S, Alimov R.X., Salimov B.T., Xodiev B.YU., Ishnazarov A.I. Mikroiqtisodiyot. darslik-T.: SHarq. 2001.
5. Maksimova V.F. Mikroekonomika. uchebnik-M.: Market DS, 2010.
6. Nurieev R.M. Kurs mikroekonomiki.-M.: Norma-infra, Moskva. 2008.
7. Pindayk R., Rubinfeld D. Mikroiqtisodiyot// O'lmasov A.U. o'zbek tiliga tarjimai.-T.: SHarq. 2003.
8. Egamberdiev E. Mikroiqtisodiyot. Darslik.-T.: TMI, 2004.
9. Samuelson P.E., Nordaxaus V.D. Mikroekonomika, 18-e izd.: per. s angl.-M.: OOO "I.D. Vilyams", 2008.
10. G'ulomov S., Salimov B. Mikroiqtisodiyot.-T.: SHarq. 2001.
11. E.Egamberdiev. Mikroiqtisodiyot. Darslik.-T.: G'ulom 2005.
12. Fisher S., Dornbush R., SHmalenzi R. Ekonomika.-M. Delo. 1997.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Salimov B., Mustafakulov SH., Salimov D. Mikroiqtisodiyot: masalalar, namunalar, topshiriqlar, testlar (o'quv qo'llanma)-T.: TDIU, 2010.
2. Mikroekonomika pod red. V.S. Atamonova, S.A. Ivanova.-M.: 2009.
3. Nurieev R.M. Sbornik zadach po Mikroekonomike. Norma. Moskva, 2008.
4. Pindayk R., Rubinfeld D. Mikroekonomika. 5-e mejdunorodnoe izd.-SPb.: Piter, 2007.
5. Prosvetov G.I. Strategiya predpriyatii. uchebnik. prakticheskoe posob.-M.: Alfa-Press. 2010.

Internet saytlari:

www.mygov.uz

www.mfer.uz

www.stat.uz

www.mineconomy.uz

www.mehnat.uz

www.strategy.uz

www.gov.uz - Ofitsialniy sayt Pravitelstva Respubliki Uzbekistan

www.mfer.uz -sayt Ministerstva vneshnix ekonomicheskix svyazey, investitsiy i torgovli Respubliki Uzbekistan

www.edu.uz. – sayt Ministerstva Vysshego i srednego spetsialnogo obrazovaniya Respubliki Uzbekistan

www.mgimo.ru – sayt MGIMO

www.tseu.uz – sayt TGEU

www.cer.uz - sayt Sentra ekonomicheskix issledovaniy

www.review.uz - sayt jurnala "Ekonomicheskoe obozrenie"

www.ziyonet.uz

www.gduportal.uz

Fanning sillabusi "Iqtisodiyot" kafedrasida umumiy yig'ilishida 2021 yil __08__ _1_ - son qarori bilan tasdiqlash uchun Fakultet UMK sig'a tavsiya etiladi.

Kafedra mudiri: _____ A.Abduvohidov

***Izoh.** Fan sillabusi Fakultet UMKsi tomonidan Universitet UMKsig'a tavsiya qilinadi. Universitet UMKsida ko'rib chiqilgandan keyin Ilmiy kengash qarori bilan tasdiqlanadi.